gemeente Terschelling

Gemeenteblad

Onderwerp: **Programma(plan) Waddeneilanden**

Jaar/nummer: **2021/**

In behandeling bij: **Burgemeester van de Pol**

Voorstel

Voorgesteld wordt te besluiten:

1. Kennis te nemen van het Werkdocument van het Programma(plan) Waddeneilanden.
2. Kennis te nemen van het verdere proces omtrent dit programma.
3. De volgende positieve zienswijze in te dienen: het programmaplan is een mooi instrument voor het intensiveren van ambtelijke en bestuurlijke samenwerking en dringt aan op een zo snel mogelijke nadere uitwerking van de plannen, waarbij de rol van de raad duidelijk omschreven staat.

Samenvatting

Om de eilander samenwerking te verstevigen en uitdagingen die op de eilanden afkomen het hoofd te bieden, heeft het Dagelijks Bestuur van GR de Waddeneilanden opdracht gegeven een Programma op te zetten: Een plan voor een programma om de leefbaarheid op de Waddeneilanden te behouden en te werken aan een duurzaam en vitaal toekomstperspectief voor de Waddeneilanden.
De voor het programma benoemde thema's zijn ondergebracht in vijf programmalijnen:

- Goed Wonen & Leven
- Toekomstbestendig Ondernemen & Ontwikkelen
- Optimaal Bereikbaar & Verbonden
- Duurzame energie
- Circulaire Economie

Een eerste concept van dit plan (70% versie) heeft in januari 2021 een collegeronde ondergaan. Door alle colleges en beleidsteams op de Waddeneilanden en ambtelijk vanuit beide provincies is er op dit eerste programmaplan gereageerd. De opbrengst van deze ronde is verwerkt in deze nieuwe versie (zie bijlage).

Het werkdocument ligt nu namens de Stuurgroep Waddeneilanden voor ter bespreking door uw Raad en voor het indienen van een zienswijze. De raden bespreken dit Programmaplan in hun vergadering van april of mei.

In de periode maart-april is het stuk ook besproken in GS van de provincie Friesland en ambtelijk gedeeld en besproken met onze convenantspartner BZK.

De opbrengst uit deze ronde langs raden en partners wordt verwerkt in een 100% versie van het werkdocument, dat uiteindelijk wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de GR Waddeneilanden.

Toelichting

In de Programmalijnen is samengebracht wat de afgelopen jaren voorbij is gekomen aan projecten en ideeën die een bijdrage kunnen leveren aan het versterken van de Brede Welvaart op de eilanden. Op projectniveau is dit nog niet uitputtend. Hiervoor worden in fase II de programmalijnen nader uitgewerkt naar SMART-doelen en projectniveau.

In fase II komt er ook meer zicht op de precieze inzet aan middelen en capaciteit die nodig is voor het uitvoeren van het programma. Voor nu is de inzet voor dit programma hetzelfde als bij de eerder gevraagde Regiodeal: in totaal 36 miljoen euro, waarvan 9 miljoen euro van de eilanden wordt gevraagd. Dit is echter de maximale inzet en gelden kunnen mogelijk ook deels gekoppeld worden aan al lopende plannen/projecten. De bedoeling is om het programma voor zes jaar aan te gaan, parallel lopend aan het Uitvoeringsprogramma van de Agenda voor het Waddengebied 2050 en van het Investeringskader Waddenfonds (IKW). Hiermee kunnen de beoogde projecten en middelen over meerdere jaren en meerdere bestuursperiodes worden verdeeld. Daarnaast wordt er ook gekeken of er aangesloten kan worden op bestaande programma's / projecten bij beide provincies, maar ook bij het Rijk zodat cofinanciering makkelijker gerealiseerd kan worden. Ook wordt er gezocht naar cofinanciering bij externe partijen.

De themalijnen in dit programma zijn voor alle vijf de eilanden belangrijk om de eilanden leefbaar te houden voor onze inwoners. In het programma komen vele thema's samen waarvoor de gemeenteraad beleid vastgesteld heeft en/of die in het eiland akkoord zijn benoemd (zie volgende paragraaf). Tijdens de looptijd van dit programma kan dat beleid uitgevoerd worden in de vorm van verschillende projecten. Omdat dit programma over meerdere jaren gaat, is het mogelijk om gedurende de looptijd van het programma de themalijnen te voeden met nieuwe projecten.
Ons college adviseert dan ook om een positieve zienswijze in te dienen.

Aansluiting bij coalitieakkoord/eigen beleid

Het programma kent 5 programmalijnen. Deze lijnen kennen verschillende haakjes voor projecten. Op het eerste gezicht biedt dit kansen voor de volgende speerpunten uit het eilandakkoord:

Wonen
Het zorgen voor betaalbare en passende woonruimte is één van de belangrijkste taken van de gemeente.

Duurzaamheid
Dit vormt de basis van het handelen van de gemeente in de komende periode. Op het gebied van mensen, omgeving en economie. Alles wordt uit de kast gehaald om het ambitiemanifest Duurzaam 2020 te halen.

Onderwijs
Bieden van optimale kansen voor alle kinderen op het eiland.

Werkgelegenheid
Het beleid en de inzet van de gemeente is er op gericht om de diversiteit in stand te houden en te bevorderen: dus naast de toeristische sector is er ook aandacht voor andere bedrijfstakken zoals de landbouw, de visserij, het MKB, de zorg, de maritieme bedrijfstak en de overheidsdiensten.
Het lastig tot niet kunnen invullen van vacatures in de zorg, het onderwijs en andere dienstverlenende sectoren is een belangrijk aandachtspunt. Grootste obstakel is huisvesting, hier moet een oplossing voor gezocht worden.

Mobiliteit
Het goed ontvangen van de gasten van Terschelling helpt mee de parkeerdruk en bagagedruk te verminderen. De situatie in Harlingen is nog niet optimaal. De gemeente zet samen met Vlieland er op in om het parkeerprobleem op het eiland minder groot te maken en een goede bagageafhandeling te realiseren, zowel in Harlingen als op de eilanden.
De haven is een belangrijke factor bij de bereikbaarheid van Terschelling.
Zelfstandigheid
Terschelling wil als eilandgemeenschap over haar eigen toekomst gaan. Een zelfstandig bestuur betekent eigen regie op leefbaarheid, economie, financiën, duurzaamheid, landschap en natuur.
De gemeente werkt hiervoor samen met de andere Waddeneilanden en met gemeenten en semioverheidsinstanties aan de vaste wal.
Financien
Voor dekking van uitgaven zal ambitieus en inventief gebruik worden gemaakt van fondsen en subsidies.

Historie
De volgende stukken/besluiten hebben een relatie met dit voorstel:
- Convenant Samenwerking Waddeneilanden (maart 2015)
- Uitvoeringsprogramma Waddeneilanden van de agenda voor het Waddengebied 2050 – programma onderdeel 9 ‘Waddeneilanden in balans voor brede welvaart’
- Aanvraag Regiodeal

Juridische gevolgen/fatale termijnen/handhaving
Er zijn geen fatale termijnen. Planning is de definitieve versie op 24 juni 2021 te behandelen in de AB van de GR. Mochten er zienswijzen in één of meer gemeenteraden van de vijf Waddeneilanden ingediend worden, dan wordt het gehele proces vertraagd en zal een nieuwe planning gemaakt moeten worden. Uiteraard afhankelijk van de aard en impact van de zienswijze.

Belang voor toerisme/samenleving/economie
Het Programma is geschreven om de leefbaarheid op de eilanden te behouden en te werken aan een duurzaam en vitaal toekomstperspectief.

Financiële/personele/organisatorische gevolgen
De precieze inzet aan middelen en capaciteit voor het programma wordt duidelijk bij de concretisering van de programmalijnen op projectniveau (fase II). Zie ook hierboven.
Dit betekent voor de gemeente Terschelling dat er t/m september 2021 ambtelijke capaciteit (ofwel fysiek of in financiële zin) moet worden geleverd voor een trekker die samen met de kwartiermakers en de andere trekkers per programmalijn de programmalijnen verder gaat uitwerken tot op projectniveau.

Na behandeling van het werkdocument in de vijf gemeenteraden van de Waddeneilanden worden de themalijnen door de vakspecialisten van de eilanden met projecten gevuld. Gelijktijdig vinden de gesprekken met provinciale overheden en ministeries plaats over de cofinanciering van het programma en wordt de programmaorganisatie vorm gegeven.

Communicatie/interactiviteit
GR de Waddeneilanden verzorgt de communicatie rond het programma.

Advies van de raadscommissie

Ter inzage liggende stukken

- Werkdocument Programma Waddeneilanden
- Flyer ter ondersteuning van de lobby

Datum behandeling in B&W + ondertekening

Terschelling, 30 maart 2021
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Terschelling,

H.M. de Jong, secretaris/directeur	C.M. van de Pol, burgemeester